

Nationalpark Vadehavet
Havnebyvej 30
6792 Rømø

Sendt pr. e-mail til npvplan@danmarksnationalparker.dk

16. august 2018

Høringssvar til Forslag til Nationalparkplan 2019-2025 for Nationalpark Vadehavet

Friluftsrådet har med stor interesse modtaget og læst 'Forslag til Nationalparkplan 2019-2025' for Nationalpark Vadehavet. Friluftsrådet har rettet særlig opmærksomhed på forslagens indsatser vedrørende friluftsliv, natur, formidling og turisme, som er helt centrale emner for Friluftsrådet.

Indledningsvis vil Friluftsrådet gerne rose forslaget til nationalparkplanen, der på fornuftig vis dækker nationalparkens formål og målsætninger, og som generelt fremstår med flotte intentioner.

Friluftsrådet betragter forslaget til nationalparkplanen som en overordnet og rummelig plan, der efterlader et råderum. Alligevel savner Friluftsrådet flere konkrete tiltag og mere skarpe prioriteringer af indsatser i planperioden samt en tydeligere konkretisering af, hvordan nationalparken vil arbejde med at understøtte og udvikle friluftsmulighederne.

Friluftsliv i Nationalparken

Vadehavet og dets unikke verdensarvsnatur udgør en helt særlig ramme for mange typer friluftsoplevelser. Friluftsrådet glæder sig over, at friluftslivet er en særlig prioritet i nationalparken, og den udvikling af vilkår og muligheder for friluftslivet i nationalparken, vi har set igennem den seneste planperiode. Rådet har en positiv oplevelse af den måde arbejdet i nationalparken har udviklet sig, og mener der igangsættes gode tiltag til glæde for de mange besøgende, som kommer i parken.

Med en udvikling af de rekreative muligheder, rammer og faciliteter øges oplevelses- og formidlingspotentialet, den bæredygtige turisme styrkes og bosætningen stimuleres positivt. Friluftsrådet mener, at det med den udvikling, vi har set og fortsat vil se i nationalparken er påkrævet for nationalparken at indgå i øget dialog med centrale friluftsansker, -foreninger og -organisationer, der kan medvirke til at sikre dialogen mellem de mange brugere af området, sikre, at der er plads til alle og således kvalificere udviklingen og planlægningen af nye rammer og faciliteter.

Friluftsrådet noterer sig planerne om, at udvikling af porte, infosteder, ruter, stier og formidling bliver et af nationalparkens største og mest omfattende initiativer i den kommende planperiode. Vi betragter dette som vigtige indsatser for at øge tilgængeligheden og adgangen rundt i nationalparkens natur. Vi opfordrer til, at der i vid udstrækning tænkes i multifunktionalitet i planlægning af stier og ruteforløb, således at disse kan komme mange brugergrupper til gavn, herunder gående, cyklende, ridende etc.

Friluftsrådet noterer sig med interesse nationalparkens fokus på sundhedsindsatser og på ambitionen om at udvikle stier og ruter til at understøtte nye initiativer i relation til sundhedsfremmende naturoplevelser. Vi noterer os endvidere nationalparkplanens ambition om at søge dialog med nye partnere og interessenter på dette område, og ønsker i den forbindelse af fremhæve Friluftsrådets indsats, *Sund i Naturen*, der i samspil med en række af landets kommuner afprøver 'best practice' for sundhedsindsatser i naturen.

Maritime friluftsmuligheder

Nationalparkens unikke Vadehavsnatur gør det oplagt at investere i at udvikle de maritime friluftsmuligheder. Friluftsrådet vil derfor gerne rose nationalparkplanen for at prioritere en styrkelse af de maritime aktiviteter og sikring af støttepunkter for kystfriluftsliv. Rådet anbefaler, at man i denne udvikling sikrer en god dialog med de relevante brugergrupper og involvering af de organiserede friluftsgupper med interesse på dette område. Disse vil med stor indsigt kunne bidrage til udviklingen af de maritime friluftsfaciliteter, så disse planlægges og indrettes efter at tilgodese de mange forskellige interesser.

Retningslinjer for hensynsfuld færdsel

Af forslaget til nationalparkplanen fremgår det, at man i den kommende planperiode vil arbejde på at tiltrække flere besøgende og flere brugergrupper til nationalparken. Friluftsrådet betragter det som en positiv ambition og glæder sig over, at der påtænkes at investere yderligere i friluftslivet som led i denne udvikling. Samtidig ønsker vi at henlede opmærksomheden på de nødvendige tiltag, der følger af en vækst i besøgsantal.

Et øget antal besøgende og friluftsudøvere medfører et øget behov for fokus på formidling af retningslinjer for hensynsfuld færdsel for at sikre plads til alle brugere og for at undgå konflikter. Friluftsrådet opfordrer nationalparken til at have fokus på at formidle retningslinjerne for god adfærd og hensynsfuld færdsel samt udbredelse af kendskab til de regler, der gælder for færdsel og ophold i naturen, så det når alle nationalparkens besøgende. Da nationalparken også besøges af mange friluftsudøvere, som ikke er organiserede i foreninger eller lignende, er det vigtigt, at denne formidling af hensynsfuld færdsel og nationalparkens 'Code of Conduct' også når de brugere, der ikke er tilknyttet foreninger, eksempelvis ved synlig opsætning af skilte og formidlingstavler rundt om i nationalparken.

Friluftsrådet mener, at samarbejde mellem de mange brugere i nationalparken og videndeling er vigtige elementer i indsatsen for at medvirke til, at brugen af parken foregår på en hensigtsmæssig måde. Dette kan understøtte en værdifuld dialog mellem de mange brugere af området og sikre, at alle perspektiver og hensyn medtænkes i arbejdet.

Kanaliserings af færdslen i nationalparken

Et øget antal besøgende og friluftsudøvere medfører ligeledes et øget behov for kanalisering af de forskellige typer af færdsel hen i de robuste og ønskede områder i nationalparken. Dette kan medvirke til

at sikre en god spredning i benyttelsen af hele parken og samtidig sikre en beskyttelse af det naturgrundlag, der er en afgørende forudsætning for værdien af naturoplevelsen for de besøgende.

Intelligent planlægning af udviklingen af sti- og rutenetværket i nationalparken og placering og antal af faciliteter og støttepunkter vil kunne medvirke til at kanalisere rekreativ færdsel uden om sårbare naturområder eller tungt belastede områder. Det sikrer således på en hensigtsmæssig måde en beskyttelse af udvalgte naturområder og leder samtidig de forskellige aktiviteter hen i de ønskede områder eller uden om de områder, der kan lede til konflikt. Denne type planlægning giver endvidere mulighed for at udnytte hidtil uopdagede synergieffekter mellem de forskellige brugergrupper, hvor faciliteter planlægges og etableres til flere typer aktiviteter.

Natur

Friluftsrådet glæder sig over nationalparkplanens syn for differentierede naturindsatser og naturgenopretningsprojekter, der skaber forbedrende resultater både på kort og lang sigt, og således bevarer og udvikler nationalparkens unikke naturgrundlag.

Friluftsrådet noterer med stor tilfredshed en opmærksomhed omkring samspil mellem nationalparken og nationalparkens kommuner om kommunernes planlægning og prioritering af naturindsatserne og nationalparkens planlægning for samme. En sådan koordinering mellem nationalparken og kommunerne kan skabe en værdifuld ensretning og kontinuitet i naturindsatserne. Af samme årsag glæder vi os over ambitionerne om en integration af nationalparkplanen og konkrete initiativer i kommune- og lokalplaner. Ligeledes støtter vi ønsket om at tage afsæt i Det Grønne Danmarkskort som udgangspunkt for at danne overblik over nationalparkens værdifulde og sårbare naturområder.

Hvad angår naturplejeindsatser noterer vi os det præsenterede ønske om i et stigende omfang at benytte sig af græsning til naturpleje. Friluftsrådet anerkender denne metode som gavnlig og effektiv naturpleje, men vil samtidig opfordre til, at man i planlægningen af, hvor man ønsker at benytte græsning, og indhegningen af disse områder, tager højde for friluftslivets interesser. Indhegningen af større områder og udsætning af græssere kan have en begrænsende effekt på en række friluftssinteresser, som af forskellige årsager ikke kan eller tør bevæge sig på områder med udsatte dyr, herunder ridende, folk med hund og familier med børn. Vi opfordrer derfor til, at hegningerne planlægges under hensyntagen til de friluftssinteresser, der måtte være i de konkrete områder, og at der efterlades passager gennem disse områder, der muliggør færdsel i området uden for hegningerne.

Friluftsrådet ser et behov for en tydelig formidling af viden om de jordrugende fugle, der opholder sig i nationalparkens område. I disse fugles yngletid vil det især være påkrævet med en særlig opmærksomhed omkring og beskyttelse af de områder, hvor fuglene lægger deres æg direkte på jorden/i sandet.

Turismeudvikling med fokus på bæredygtighed og hensyntagen til naturen

Vadehavet og dets unikke natur er omdrejningspunkt for en udbredt turisme og for mange årlige besøg. Det er naturens unikke særpræg, folk kommer for at opleve ved Vadehavet, og det er således afgørende,

at udvikling af turismemulighederne sker under hensyntagen til naturen. Friluftsrådet støtter en udvikling af turismen, men ønsker især, at dette sikres gennem udvikling af oplevelsesmulighederne og med fokus på formidling af de særlige naturværdier. Friluftsrådet mener således, at en investering i friluftslivet vil understøtte en bæredygtig form for turisme, der vil være til gavn for nationalparken.

Friluftsrådet støtter den forelagte idé om udpegning af 10 "must see" steder i nationalparken. Vi ser gerne, at det i udpegningsen af disse områder vurderes, hvorvidt de enkelte områder er robuste nok til at håndtere det antal besøgende en sådan udpegning vil medføre. Friluftsrådet vil i denne forbindelse eksempelvis pege på Mandø, Lakolk Strand eller lignende steder, og bidrager gerne med at pege på øvrige kandidater til denne liste.

Nationalparken udgiver årligt et meget flot magasin med spændende historier og smukke billeder. Friluftsrådet efterlyser et nummer af dette magasin med friluftsliv som tema, som illustrerer og formidler de mange måder, nationalparkens natur benyttes til et bredt udvalg af friluft aktiviteter, herunder eksempelvis kajakture, tursejllads, ridning, cykling, jagt, golf, vandreture mm. Alternativt kan der i hvert nummer fokuseres på et par friluft aktiviteter i nationalparken.

Slutteligt ønsker Friluftsrådet at opfordre til et tæt samarbejde med Friluftsrådets lokale kreds, som består af repræsentanter fra mange af Friluftsrådets medlemsorganisationer. De udgør således en gruppe af lokalt forankrede, engagerede mennesker, der repræsenterer de mange forskellige friluft interesser i området og har et stort lokalkendskab. Friluftsrådets kreds vil på flere måder kunne spille kvalificeret ind i udviklingen af nationalparken, hvad angår planlægning af friluft- og oplevelsesmæssige faciliteter og tiltag og i udpegningsen af områder til naturindsatser.

På vegne af Friluftsrådet:

Torbjørn Eriksen
Vicedirektør, Friluftsrådet

Kredsbestyrelsen
Friluftsrådets kreds Sydvestjylland